

Wyjątkowe i zagrożone

2016-10-24

Dzisiejszym artykułem kontynuujemy cykl prezentujący rośliny występujące na terenie Polski, których obecność jest zagrożona lub skrajnie zagrożona. Przyczyny są bardzo różne, m.in. zarastanie nieużytkowanych łąk, zmiany zagospodarowania terenów, na których rosną, takie jak zaoranie, czy zabudowa, a nierzadko lekkomyślność człowieka, który zrywa je ze względu na wyjątkowe kwiaty. Dlatego rośliny te objęto ochroną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin. Objęcie ochroną prawną tych gatunków nie wystarczy, jeżeli nie rozumiemy potrzeby jej wprowadzenia. Dlatego warto poznać te rośliny, ich ciekawy wygląd, warunki jakie potrzebują do wzrostu i co im zagraża.

Kłkoczek południowy (*Staphylea pinnata*) jest niewysokim krzewem lub drzewem (do 5 m wysokości), który wyróżnia się niezwykłymi kwiatami i owocami. Kwiaty białe lub żółtawobiałe zebrane są w zwisające grona i zapylane są przez pszczoły i trzmiele. Stąd wzięła się nazwa tej rośliny, ponieważ w języku greckim „staphyle” oznacza grono winne. Nazwa „kłkoczek” nawiązuje do słowa występującego w językach słowiańskich - „klekotania” nasion w owocach. Owocem są pergaminowe torebki, w których ukryte są twarde, jasnobrązowe nasiona. Nasiona te są chętnie zjadane przez myszy polne. Kłkoczek południowy pochodzi z południowej i środkowej Europy oraz Azji Mniejszej. W Polsce naturalnym regionem występowania tego gatunku jest południe kraju: głównie Podkarpacie i niższe położenia Karpat, ale można go również zobaczyć na Nizinie Sandomierskiej, Wyżynie Małopolskiej oraz w Górach Kaczawskich i na Pogórzu Sudeckim. Rośnie tam na nasłonecznionych stanowiskach w lasach liściastych: buczynach i grądach, w zaroślach, rzadziej na skalistych zboczach. Preferuje gleby zasobne w wapń. To roślina miododajna i użytkowa. Owoce kłkoczki ze względu na ich ciekawy kształt wykorzystywane były w sztuce ludowej i obrzędach religijnych. W Polsce przyrządzano kiszzone pączki kłkoczki jako odpowiednik kaparów w kuchni włoskiej, a olej tłoczony z nasion służył do oświetlania izb. **Należy jednak pamiętać, że gatunek jest objęty ochroną ścisłą w Polsce, a zakazy nie dotyczą jedynie okazów niewystępujących w stanie dzikim.** Zagrożeniem dla kłkoczki południowej jest niszczenie jej stanowisk. W celu ochrony kłkoczki Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne uprawia sadzonki na terenie szkółki leśnej, a następnie wprowadza na odpowiednie stanowiska w Nadleśnictwie, aby wzmocnić jej populację.

Źródło informacji:

- Piękoś-Mirkowa H., Mirek Z. 2006. Flora Polski. Rośliny chronione. MULTICO Oficyna Wydawnicza, Warszawa,
- Witkowska-Zuk L. 2008. Flora Polski. Atlas roślinności lasów. MULTICO Oficyna Wydawnicza, Warszawa,
- Seneta W., Dolatowski J. Dendrologia. 2000. PWN, Warszawa,
- <http://www.ustrzykidolne.krosno.lasy.gov.pl/documents/149150/2734440/K%C5%82okoczek+po%C5%82udniowa.pdf/e08f721f-2619-4abe-b1ca-f9bf1d707c48>.

Galeria zdjęć

